

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ecclesiæ Avtoritate, & de ueterum scriptis Libellus

Melanchthon, Philipp

Vitebergae, 1550

VD16 M 3084

De Ecclesia Et De Avtoritate uerbi Dei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35753

DE ECCLESIA ET DE AVTORITATE uerbi Dei .

ÆPE disputari solet, quantum tribuendum sit Ecclesie sententis, decretis Synodorum, & Scriptorum dictis. Etsi enim regulam tenemus, ut uerbum Dei amplectamur, tamen cum uideantur in Apostolicis scriptis occurrere loci ambigui, disputant aliqui potius esse sententias Ecclesie sequendas, quam scripta Apostolorum .

Deinde affingunt auctoritatem Ecclesie anteferendam esse uerbo Dei, ac posse Ecclesiam mutare tradita in uerbo Dei. Citant ad has opiniones dictum Augustini: Euangelio non crederem, nisi me Ecclesie Catholice commoueret autoritas. Itaque falso prae-textu nominis Ecclesie Pontifices decernunt & precipiunt

PHILIP. MELANTH.

piunt multa pro libidine contra uerbum Dei,
confirmant & stabiliunt impiam doctrinam &
impios cultus, ac plurimos etiam nunc deterret
à uera doctrina Euangelij, quam profitemur,
solum nomen Ecclesie. Ideo necesse est de au-
toritate Ecclesie recte admoneri homines.

Rursus etiam quædam petulantiora in-
genia, cum fingunt ex dictis scripturæ male
detortis nouas opiniones, prorsus aspernan-
tur consensum ueræ Ecclesie & omnes Syno-
dos sine discrimine, ut cum Seruetus rixatur
cum Ecclesia omnium temporum, & deprauat
dicta de Verbo, Iohannis primo, & querit con-
cinniorem, ut ipse putat, interpretationem. Ut
igitur talis petulantia coherceatur, aliquo mo-
do septis, ut ita dicam, opus est Ecclesie, sicut
ueteres Synodi & scriptores allegant prima
testimonia ab Apostolis & certis autoribus ac-
cepta.

Tertullianus contra Praxeam inquit,
hanc regulam tenendam esse aduersus omnes
hereses, Rectum esse, quodcumq; primum est,
A S adulterinum

DE ECCLESIA

adulterinum uero, quodcunq; posterius. Et qui dem uocat primum, quod Apostoli certo traderunt, sic enim ipse sese interpretatur.

Iræneus contra Florinum allegat auctoritatem superiorum, ac nominatim Polycarpi, qui fuerat auditor Iohannis Apostoli. Inquit enim execraturum fuisse dogmata Florini, si ea audisset, & uitaturum locum, in quo illa dicta essent, tanquam pollutum.

Basilii allegat nutricem suam, cuius pietatem ait tunc in primis fuisse laudatam, & addit eam accepisse doctrinam à Gregorio Neocæsariensi, qui illo tempore eruditione & miraculis claruit, & refutauit Samosatenum, ac reliquit breuem confessionem fidei, quæ continet illustre testimonium de trinitate. Extat autem in libro 7. Ecclesiasticæ historiæ.

Origenes allegat Apostolos de baptismo infantum. Ait enim in cap. 6. ad Romanos, Ecclesias accepisse traditionem ab Apostolis, ut baptizentur infantes. Hi recte allegant auctoritatem Ecclesie. Quare ordine dicam, quid sit Ecclesia.

PHILIP. MELANTH.

Ecclesia, & gaudienda sit, ac probatis testimo-
nijs utendum, & tamen doctrina iudicanda ex
uerbo Dei, ut maneat summa autoritas uerbi
Dei, iuxta illud: Si quis aliud Euangelium do-
cuerit, anathema sit.

Primum autem, cum nomino Ecclesiam,
non intelligo Pontifices, Episcopos, & ceteros,
qui probant ipsorum opiniones, Nam hi sunt ho-
stes uere Ecclesiae, partim Epicurei, partim Ido-
latra manifesti, Sed uoco Ecclesiam, coetum ue-
re credentium, qui habent Euangelium & Sa-
cramenta, & sanctificatur Spiritu sancto, sicut
Ephes. 5. describitur Ecclesia, & Iohan. 10.
Oues meae uocem meam audiunt.

Etsi autem necesse est, hanc ueram Eccle-
siam semper durare, quia regnum Christi est
perpetuum. Et scriptum est: Manebo uobiscum
usq; ad consummationem seculi, tamen sciens
dum est, hanc ueram Ecclesiam non semper pa-
uiter florere, sed saepe admodum exiguum esse,
ac subinde restitui diuinitus, misit ueris doctores Ecclesia
ribus, ut Noe tempore fuit angusta Ecclesia, tempora
& paucorum coetus.

Ita post Noe.

DE ECCLESIA.

Ita post diluuium retinuit ueram doctrinam Melchisedech, qui fuit Sem, filius Noe, & cum idolatria apud Chaldaeos creuisset, ac perne ubiq; extincta esset uera doctrina, Deus renouat Ecclesiam uocato Abraham. Postea familia Abrahæ, & pauci eius auditores sunt Ecclesia, cum interim Chaldei & Aegyptij gloriarentur se esse posteros patrum, se retinere patrum exempla & cultum, & prædicarent se esse populum Dei, cum uerbum Dei non retinuissent, etiamsi cæremonias retinuerant, quibus tamen affinixerant peruersas opiniones, & addiderant idolatriam.

Tempore Achaz fuit in Israel extincta Ecclesia, postea per Eliam & Eliseum rursus aucta est, deinde iterum collapsa est.

Ecclesia Christo nato &c. Cum nasceretur Christus, fuit in Iuda admodum exigua Ecclesia, Maria, Ioseph, familia Zachariæ, Simeon, Anna, pastores, & pauci alij. Interea regimen Ecclesiasticum fuit penes Phariseos & Sadduceos, qui erant palam impij. Sadducei etiam erant Epicurei, & tamen arrogabant sibi præcipue titulum populi Dei.

Sic

PHILIP. MELANTH.

Sic & tempore Prophetarum exigua fuit uera Ecclesia, Esaiæ primo: Nisi Dominus reliquisset nobis semen, sicut Sodoma & Gomorra facti essemus. Hæc uerba grauissime moneant nos, ne de Ecclesia cogitemus, tanquam de mundana politia, ne eam successionem Episcoporum, aut gradu & loco Pontificum metiamur, sed apud eos esse statuamus Ecclesiam, qui retinent ueram doctrinam Euangelij. In hoc coetu esse aliquos uere credentes necesse est, Nam ad hunc coetum pertinent promissiones. Ideo Esaias detrahit illum augustum titulum suis principibus & Pontificibus, & inquit, exiguum semen reliquum esse in illo ipso populo, qui uocabatur populus Dei.

Ecclesie
tempore
Esaiæ.

Vbi
& apud
quos sit
Ecclesia.

Et Ieremiæ tempore, cum ei reges & sacerdotes aduersarentur, non erat Ecclesia coetus sacerdotum, sed illi, qui credebant concionibus Ieremiæ. Amos 3. Sic liberabitur Israel, ut si pastor duo crura leoni ex faucibus eripiat. Deniq; fuit exigua Ecclesia præ multitudine impiorum, cum omnes gentes præter populum Iuda prorsus amisissent noticiam Dei.

Ecclesia
tempore
Ieremiæ.

Prædicis

DE ECCLISIA.

Prædicat & scriptura futuras post Apō-
stolos Ecclesie clades, Matth. 14. Multi pseu-
doprophetae surgent, & decipient multos. Item:
Cum uidebitis abominationem desolationis stan-
tem in loco sancto. Hic significat in Ecclesia,
quæ sic dicitur, orituram esse Idolatriam, quæ
obruentur uera doctrina & ueri cultus, & fiet
Ecclesie uastitas, id est, solitudo seu extinctio.
Atq; ita accidit. Postquam abusus Missarum &
cultus traditionum orti sunt, secute sunt tene-
bræ de ueris cultibus, de fide, de inuocatione in
fide, de officijs uocationis. Quia conscientia
intuens in propria merita, non potest remissio-
nem peccatorum intelligere, nec ueram inuoca-
tionem & expectationem auxilij diuini &c.

Item: Facient signa & prodigia, ut, si fieri
posset, seducantur etiam electi, 2. Thess. 2.
Veniet defectio &c. Luc. 18. Putas, q. ueniens
Filius hominis inueniet fidem? Psal. 88. Num
quid uane constituisti filios hominum &c. Est
enim querela de uentura Ecclesie ruina. Hæc
dicta testantur, etiamsi conseruari Ecclesiam
concessit, tamen præsertim postremo tempore
a dno dnm

PHILIP. MELANTH.

admodum exiguam & paucorum coetum esse,
qui sunt sprete & abiecti in hac uita, sicut in Ecclesia
quit Paulus: Non multi sapientes, non multi postremi
tentes &c. temporis.

Hec testimonia eo citauit, ut primum
cogitetur, quid sit Ecclesia, & abducatur ani-
mus à carnalibus opinionibus, quæ fingunt Ec-
clesiam esse pollitiam Pontificum, & alligant
eam ad ordinariam successionem Episcopo-
rum, sicut imperia consistunt in ordinaria suc-
cessionem Principum. Sed Ecclesia aliter se ha-
bet. Est enim coetus non alligatus ad ordinari-
am successionem, sed ad uerbum Dei. Ibi res
nascitur Ecclesia, ubi Deus restituit doctrinam,
& dat Spiritum sanctum. Et hoc modo regi &
conseruari Ecclesias, non ordinaria successio-
ne, testatur Paulus Ephe. 4. Dedit dona homi-
nibus, Apostolos, Prophetas &c. Docet enim
eam esse proprie Ecclesiam, in qua Christus est
efficax, & cui dat ueros doctores.

ideo cum obijcitur nobis nomen & auto-
ritas Ecclesie, primum consideremus, an fiat
mentio

DE ECCLESIA.

mentio uerae Ecclesiae, an uero coetus Pontificum, & successionis illius & politiae, nec nos sinamus à uerbo Dei deterreri falso pretextu nominis Ecclesiae.

Ecclesia uera Ecclesia, iam addendum est, hanc ueram
retinet doctrinam Ecclesiam, quae est exigua, ac tantum sancto-
Euangelij rum, retinere ueram doctrinam Euangelij, seu
articulos fidei, sicut Paulus eam uocat sedem
ueritatis. Sed haec ipsa uera Ecclesia habet do-
ctrinam aliam magis aliam minus puram &
perspicuam. Habet & multa infirma membra,
ut Apostoli erant Ecclesia, nec tamen intellige-
bant ante Christi resurrectionem, quale esset fu-
turum regnum Christi. Petrus etiam post descen-
tum Spiritum sanctum adhuc imaginabatur cultus
legis necessarios esse, sed de caelo admonitus,
Regnum Christi, didicit regnum Christi non esse politiam
daicam, sed cultus spirituales, ac perpetuos,
Actorum 10.

Postea inchoata praedicatione Apostolorum, lucebat in ipsis doctrina pura & perspicua,

PHILIP. MELANTH.

eva, & tamen interea erant multi infirmi, qui tametsi essent uera membra Ecclesie, & tenerent articulos fidei, tamen aliquid addebant erroris, ut qui obseruabant cultus legis, nec satis intelligebant abrogationem legis, & ueros cultus, Hic error non erat leuis, & aliquam caliginem offundebat articulis fidei. Ita Christus predicat de Ecclesia postremi temporis, futuras magnas tenebras, quæ etiam electos impedient, quo minus puram doctrinam habituri sint.

Manet igitur aliqua uera Ecclesia, quæ retinet articulos fidei, sed interdum minus puros, & obscuratos aliquibus incommodis opinionibus, & habentibus aliquid erroris. Ac loquor adhuc de ueris Ecclesie membris, & Sanctis, non de alijs, qui amissa luce uerbi, amittunt Spiritum sanctum, & sequuntur rationis iudicium, & cum putent se admodum pia tradere, dicunt aliena & impia, Sicut nunc quoq; multi sunt præstantes doctrina, bonis moribus, specie pietatis, qui uidentur sibi sanctissima dicere, cum procul absint à uera luce, hoc est, à uero

B intellectus

DE ECCLESIA

intellectu uerbi Dei. De talibus nondum loquor, uerum adhuc tantum fit mentio de ueris membris Ecclesie, quæ magna ex parte sunt infirma.

Sic igitur inquit Paulus: Fundamentum aliud nemo potest ponere, præter id quod positum est. Sed alius superædificat aurum, alius lignum, alius stipulas &c. Fundamentum intelligit articulos fidei, hoc est, summam doctrinæ Christianæ, & doctrinam de beneficijs Christi, sed ad hanc, inquit, addent alij utilem doctrinam & explicationem, & ueros cultus spirituales, Hæc uocat aurum. Alij addent stipulas, sed est, opinioniones inconmodas, & aliquid erroris habentes, sicut initio statim conditæ sunt ceremonie, quæ secum traxerunt falsas opinioniones.

Vt Ambrosium existimo esse uerum membrum Ecclesie. Is tamen inquit de ieiunio quadragesimæ: Cetera ieiunia sunt uoluntatis, hoc necessitatis est. Hæc opinio est stipula addita doctrinæ fidei.

Basiliius.

Sic Basiliius addidit monasticen, tanquam stipulas.

PHILIP. MELANTH.

stipulas, & laudat hoc genus uitæ immodicis
& falsis præconijs, cum quidem ab Episcopo
suo reprehenderetur. Quod autem non sit le-
ue erratum, instituire novos cultus, sepe monet
scriptura, & satis significat hæc una sententia:
Frustra colunt me mandatis hominum. Graue
peccatum est contra primum præceptum, cul-
tus non mandatos à Deo instituire, aut appro-
bare. Nam primum præceptum cum prohibet
alienos Deos, etiam prohibet alienos cultus.

Cyprianus urget poenas canonicas, quæ Cypria-
rum tunc erat usus, & confirmat opiniones, nus.
quasi sint necessaria, & propter eas rewittan-
tur peccata, Interdum inquit absolutionem sine
illis inutilem esse. Fortasse sentiebat commo-
dius, quàm locutus est. Tamen illi errores non
sunt leues, sed admodum densæ stipulæ, obscu-
rantes puram doctrinam de beneficijs Christi
& de fide.

Porro sepe Scriptores commodius scripse-
runt, quàm loquuntur, quia pleriq; fuerunt ad-
modum in docendo negligentes & improprij,
B 2 & multas

DE ECCLESIA.

**Satisfac-
tio.**

Et multas sententias ac formulas à uulgo mutuantur, in quibus aliquid inest errorum, ut nomen satisfactionum sumit Augustinus à uulgo, etiamsi errores de satisfactionibus palam reprehendit. Torquet se in hac sententia interpretanda, Omne peccatum est uoluntarium, ubi disputat de peccato originis, cum tamen sententia sit ciuile dictum, de externis delictis traditum.

Oblatio.

Sic uocant Cœnam Domini Oblationem, populi more, cum non sit instituta oblatio, sed Christus ipse fuerit Sacerdos, suum offerens sacrificium. Ac ne fiebat quidem olim in cerimonia Cœnæ, oblatio corporis et sanguinis, sed ante consecrationem offerebantur panes, et alie res, et Sacerdos dicebat se offerre preces, gratiarum actionem, et totum cultum, qui ibi fieri solet. Etsi igitur oblatio non uno modo intellecta fuit, tamen postea nomen detortum est ad oblationem corporis, unde secuti sunt immites abusus.

Dionysius in eo libro, qui continet caeremonias Ecclesiæ, cum ritum Synaxis diligenter descri-

describat, tamen proorsus nullam facit mentionem de oblatione corporis dominici. Nec Canon Basilij continet hanc oblationem. Sed postea dicam plura de Coena Domini. Hec tantum addidi, ut ostenderem ueteres interdum mutuos esse sermones incommodos à populo, ut fieri solet omnibus etatibus.

Interdum uincuntur iudicijs & exemplis multitudinis, quæ non est pia, ut trahantur in superstitiones aliqua humana imaginatione, ut in Synodo Nicena, nisi unus Paphnutius obstinisset, fuisset approbata sententia illorum, qui uolebant decretum fieri, ut sacerdotes abstinere non à suis uxoribus. Sic Cyprianum & multos alios uicit consuetudo, ut probarent prohibitionem conjugij.

Paphnutius.

Coelibatus

Item, tota Synodus Nicena consensu multitudinis aut temporis uicta, approbavit canones poenitentiae, qui postea pepererunt non tolerandos errores. Magna exempla etiam pios sepe fallunt, sicut Antonij exemplum multis offudit caliginem. Haecenus dixi de pijs, qui etiam si sunt sancti, tamen plurimi sunt infirmi. Adde nunc de lapsis.

Canones poenitentiae.

Antonij exemplum.

B 3 Inter

DE ECCLESIA.

Interdum pij prorsus labuntur, & amittunt Spiritum sanctum, sicut Origenem iudico prorsus fuisse lapsum, praesertim si affirmavit illos prodigiosos errores, Quod fuerint innumera mundi, Quod Diaboli postremo sint saluandi. Tertulianus etiam impie damnat secundas nuptias, fortassis autem resipuerunt. Multi enim uere lapsi in uita & doctrina, tamen resipiscunt. Et saepissime fit, ut sancti uere labantur, nec iudicent iuxta uerbum, & spiritualem lucem, sed decipiantur imaginatione rationis, qui tamen deinde resipiscunt. Sicut Gedeon, prorsus lapsus est, humano consilio instituens cultum.

Ex his omnibus sequitur conclusio, Et si uera Ecclesia, quae est exigua, retinet articulos fidei, tamen illa ipsa uera Ecclesia potest habere errata, obscurantia articulos fidei. Praeterea multi ita labuntur, ut approbent prorsus impios errores, contra articulos fidei, etiam si fortassis aliqui resipiscunt.

Primum igitur, cum autoritas Ecclesiae allegatur, querendum est, an fuerit uera Ecclesiae consensus, congruens cum uerbo Dei.

Deinde

PHILIP. MELANTH.

Dein de dicendum est, Scriptores qui exstant, sepe lapsos esse, & fortassis aliquos nequidem membra Ecclesie esse.

Tertio addendum est aliud discrimen, In illo coetu, qui uocatur Ecclesia, est ingens multitudo impiorum, quorum pleriq; antecedunt ceteros autoritate, specie religionis, opinione doctrinae, Quales fuerunt in populo Iuda, tempore Hieremie, Pontifices & sacerdotes impij, qui & ipsi contra Hieremiam allegabant autoritatem sedis ac legis, & promissiones: Non peribit Lex à sacerdotibus, negabant suum coetum errare posse, cum tamen prorsus errarent, & dissentirent à Hieremia. Item, tempore Christi erant paucissimi pij, uidelicet, Zacharias & Simeon.

Porro cum impia multitudo dominatur in Ecclesia, constituit nomine Ecclesie multa falsa & impia. Talis multitudo amplexa est applicationem Missarum pro uiuis & mortuis, cultus uotorum & Sanctorum, postea exemplum nocuit pijs. Talis multitudo etiam in Synodo constituit, diuellenda esse coniugia sacerdotum.

Missarum applicatio

DE ECCLESIA.

dotum. Sæpe autem accidit in Ecclesia, ut im-
pij, excellentes ingenijs, sumant impetus consti-
tuendi religionem humana sapientia, qui cum
non moueantur uerbo Dei, sed ducantur ratios-
nis imaginatione, & quærant concinnas opinio-
nes, gignunt impia dogmata, sicut Samosatenus,
Arius, Pelagius. Alij quærant merita, aut que-
runt speciosum regimen, & ἐν τῷ ἄλλο populi,
& his causis mouentur ad instituendos & cum-
mulandos cultus, ut Monachi & Gregorius, &
hoc tempore Pontifices, Principes, & multi ui-
ri docti, cupientes constituere Ecclesiam, mo-
uentur humana sapientia, & omisso uerbo Dei,
uolunt Ecclesiam iuxta suas imaginationes con-
stituere, Nec uident esse horribilem impietas-
tem, discedere à uerbo Dei, quærare Deum sine
uerbo, cultus instituere humano arbitrio, sine
mandato Dei, uera dogmata mutare, & oppri-
mere puritatem uerbi Dei.

Cum igitur obijcitur autoritas Ecclesie,
ut de Missarum applicatione, Ecclesia non era-
rat, Ecclesia tot seculis applicauit Missas, igitur
mos est seruandus.

Respondens

PHILIP. MELANTH.

Respondendum est ad maiorem: Ecclesia
uniuersa, quæ est multitudo dominantium in
Ecclesia, potest errare, sicut errabant Pontifi-
ces, & sacerdotes, Ieremiæ aut Christi tempo-
re. Et quanquam præter illam multitudinem
sunt aliqui pii, qui retinent articulos fidei, ta-
men hi quoq; moti exemplis assentiuntur qui-
busdam erroribus. Ita fit, ut articulos fidei mi-
nus puros retineant, Sicut uidetur Bernhardus
commodius sensisse, quàm cæteri, & si multis
erroribus assensit, ut abusui Missarum, potestati
Pontificiæ, uotis, cultui Sanctorum.

Non igitur multitudinis autoritas alle-
ganda est contra uerbum Dei, sed redeundum
ad regulam: Si quis aliud Euangelium docue-
rit, anathema sit. Prima sit autoritas uerbi di-
uinitus traditi. Deinde illa est Ecclesia existi-
manda, quæ cum uerbo illo consentit, ut inquit
Christus: Oues meæ uocem meam audiunt. &
Augustinus: Quæstio est, Vbi sit Ecclesia? quid
ergo facturi sumus? In uerbis nostris eam quæsi-
turi sumus, an in uerbis capituli sui, Domini nos-
tri Iesu Christi? Puto q; in illius uerbis quærere
debemus

DE ECCLESIA,

debemus, qui ueritas est, & optime nouit corpus suum.

Sed hic obijcitur: Si repudiatur autoritas Ecclesie, conceditur deinde nimis magna licentia petulantie ingeniorum, nam reiectis Ecclesie sententijs, multi excogitabunt nouas & impias interpretationes scripturae. Hoc periculum cum non sit contemnendum, & profit illam licentiam coercere, rursus uidendum est, quatenus requirenda sit autoritas Ecclesie. Seruetus enim, cum renouat impium errorem Sannofateni, & negat uerbum intelligi personam in hoc dicto: In principio erat uerbum, magnifice praedicat autoritatem scripturae, iubet hanc auctoritate ferri Ecclesie decretis. Deinde callide disputat sermonem simpliciter intelligendum esse. Cum autem uerbum in communi hominum sermone non significet personam, negat apud Iohannem intelligendam esse personam, ut si Demosthenes hoc dictum legeret: In principio erat uerbum, certe non cogitaret intelligi personam aliquam.

Quero igitur, an aduersus tales non pro-

PHILIP. MELANTH.

fit opponere auctoritatem Ecclesie? Hic respon-
deo: Sicut Euangelium præcipit audiri Eccle-
siam, ita semper dico, cum cœtum, penes quem
fuit uerbum Dei, & qui dicitur Ecclesia, au-
diendum esse, sicut iubemus quoq; audiri no-
stros Pastores. Audiamus igitur docentem &
admonentem Ecclesiam, sed non propter auto-
ritatem Ecclesie credendum est. Nam Ecclesia
non condit articulos fidei, tantum docet ac ad-
monet. Verum propter uerbum Dei creden-
dum est, cum uidelicet admoniti ab Ecclesia,
intelligimus hanc sententiam uere & sine so-
phistica, in uerbo Dei traditam esse.

Fortassis Demosthenes non cogitaret de
persona, si legeret: In principio erat Verbum.
Sed auditor admonitus ab Ecclesia, q̄ uerbum
significet personam, scilicet Filium Dei, adiuua-
tur iam ab Ecclesia, docente & admonente, &
articulum credit non propter Ecclesie auctori-
tatem, sed quia uidet hanc sententiam habere fir-
ma testimonia in ipsa scriptura, uidet de quas-
dam persona dici, quæ assumpta humana natu-
ra in mundo, conuersata est cum hominibus.

Hanc

DE ECCLESIA.

Due natu
re in Chri
sto. Hanc personam uidet appellari λόγος. Colligit testimonia apta & firma de duabus naturis in Christo. Scit enim de natura Dei credendum esse uoci coelesti, ac summam impietatem esse, comminisci opiniones de natura Dei, sine ipsius testimonio, 2. Pet. 1. Et Matth. 17. Hunc audire.

Prima Ec
clesia. Item ualet prima Ecclesia, ut testis Apostolorum. Loquor autem de dogmatibus, non de humanis traditionibus. Nam dogmata uolebant esse firma & perpetua. Ritus humani non uolebant esse perpetuos aut immutabiles. Nec errabant Apostoli in doctrina. Ideo prodest tenere, ubi allegent uetustissimi Scriptores auctoritatem Apostolorum.

Vt de Trinitate citant eos Origenes, Tertullianus, Irenaeus, Gregorius Neocæsariensis, Alexander Episcopus Alexandrinus, & multi, qui cum testentur doctrinam de Trinitate ab Apostolis acceptam esse, ualde confirmant pios. Itaque talia testimonia non sunt asserenda.

PHILIP. MELANTH.

Dixi autem audiendos esse Scriptores,
sicut nunc quoq; dicimus, audiendos esse Con-
cionatores, quia aliqui manent in Ecclesia, qui
retinent ueritatem, aliàs purius, aliàs impurius.
Sed addendum est, ut auditi iudicentur ex uer-
bo Dei, quod semper manet Regula doctrine.

Exempla :

Augustinus de peccato originali acrius Augusti-
contendit quàm reliqui. Docet igitur & mon-
net, cumq; uideamus eum uere & sine sophisti-
ca recitare sententiam Scripturæ, credimus
Articulum non propter Augustinum, sed pro-
pter uerbum Dei, & uidemus idem sentire sub-
teriores, etiamsi huic Articulum non tam co-
piose aut tam perspicue tractarunt.

Aliud :

Petrus Alexandrinus Episcopus, contra Petrus
Meletium, contendit lapsos recipiendos esse, & Alexan-
allegat ueterem autoritatem. Nam hæc uerba drinus
recitat Epiphanius, ut doctrina, quæ ad nos usq; Episcopus
peruenit, tradit: Docet igitur & monet Episco-
pus ille

DE ECCLESIA.

pus ille Alexandrinus, recipiendos esse lapsos.
Id credimus non propter hunc Episcopum, sed
quia uidemus hanc sententiam traditam esse in
uerbo Dei, & accedunt testimonia ueteris Ecc
clesiæ.

Idem de Synodis dico, Audiendas esse Ecc
clesiæ Synodos, quæ, cum de uerbo Dei dispu
tant, docent & monent nos, sed iudicium accedat,
& cum uera tradunt, credamus propter

Nicena Synodus. uerbum Dei, Ut Nicena Synodus pie & utiliter
docuit, & admonuit omnem posteritatem de
lio Dei, Sed Articulum credimus non propter
Synodum, sed quia uidemus sic traditum esse in
uerbo Dei.

Cetera, quæ sunt extra scripturas, non
sic amplectenda sunt, ut Synodus Nicena con
didit Canones pœnitentiæ, qui sunt traditiones
Canones pœnitentiæ. humanæ extra scripturam, & fuerunt semina
multarum superstitiosarum opinionum.

Ænigma Samsonis. Samsonis conuiuæ non poterant interpre
tari ænigma in conuiuio propositum, nisi inter
rogata eius coniuge, Quare Samson inquit:
Nisi

PHILIP. MELANTH.

Nisi arassetis uitula mea, non inuenissetis meam
questionem. Sic circumspiciendum est, ubi sit
coetus, qui habet uerbum Dei, & uidendum, qui
coetus patrum ac Synodorum sit purior, hoc est,
minus habens opinionum extra uerbum Dei.
Hec Ecclesia docet, monet, testatur. Sed uiden-
dum est, an ea quæ proponit, habeant firma te-
stimonia uerbi Dei.

Ac profecto pios fateri decet, Patres bene
meritos esse de posteritate, qui acerrimis con-
tentionibus propugnauerunt, & retinuerunt
pia dogmata, Id beneficium non est leue ducen-
dum. Huc pertinet Augustini dictum: Euange-
lio non crederem, nisi me Ecclesie moueret aus-
toritas. Non sentit Augustinus, maiorem esse
Ecclesie autoritatem, quam uerbi diuini, aut
Ecclesiam posse abolere articulos in uerbo Dei
traditos, Sed sentit Ecclesiam esse doctricem &
testem. Non crederemus Euangelio, nisi Eccle-
sia doceret nos, & testaretur, hanc doctrinam
ab Apostolis traditam esse.

Augustini
dictum.

Valeat etiam hoc dictum ad refutanda no-

DE ECCLESIA.

Noua *ua dogmata, quæ nunquam in Ecclesia extiterunt, Sicut Manichei noua deliramenta excogitauerunt. Nam dogmata necessaria pietati, necesse est initio extitisse in prædicatione Apostolorum. Ergo noua & prorsus ignota Ecclesie Apostolicæ sunt reijcienda. Sed de dicto Augustini aliàs disputatum est copiosius. Certe non concedit Ecclesie autoritatem statuendi contra uerbum Dei, aut abolendi articulos in uerbo Dei traditos, aut condendi novos articulos fidei.*

Catalogus,

Aliquot Synodorum & Patrum exempla colligam, sicut appareat in illis contineri dissimiles materias, ne sine discrimine omnia omnium dicta, aut omnes Veterum ritus pro necessarijs recipiantur. Sicut inepti quidam ita admirantur antiquitatem, ut omnes ueteres ritus humanos uelint restitui, Perinde, ac si nunc uelint Spartani omnes ueteres ritus sue Reipublicæ restituere, cum ritus ab hominibus excogitati partim sint uiciosi, partim, etiamsi sunt probabiles, tamen non omnibus temporibus congruant.

Synodus

PHILIP. MELANTH.

Synodus Neocæsariensis uetat, ne Sacerd Synodus
dotes accedant ad conuiuia secundarum nuptia Neocæsariensis.
Tales ridiculæ constitutiones multæ bonis admixtæ sunt.
Quare delectus habendus est, nec temere omnibus dictis ueterum applaudendum.

Anno Domini 324. Nicena Synodus **Nicena**
à Constantino conuocata est, in qua præfuit **Synodus**
Antiochenus Episcopus Eustathius. In hac Synodo grauißimæ controuersie dogmatum dijudicatæ sunt, & recte damnati sunt errores Samosatani & Arii, Item Catharorum, qui lapsos καθεραρον, negabant recipiendos esse, ac negabant eos consequi remissionem peccatorum. **postea No uatiani dicitur.**

Postea politica quædam ordinata sunt, de gubernatione Ecclesiarum, ut Alexandrinus Episcopus præset Ecclesijs Orientis, & Romanus Ecclesijs nationum uicinarum. Item, ut Episcopi ordinentur à uicinis Episcopis. Hæc politica & si sunt utilia, tamen non uolebant haberi pro articulis fidei.

Tertio, Addiderunt quædam ceremonias

lis,

DE ECCLESIA.

Canones
pœnitentiæ.

lia, uidelicet Canones pœnitentiæ, ut uocabant, qui initio minus duri erant, & fortasse minus habuerunt superstitionum. Sed postea creuit onus ipsum, & creuit superstitio, & est obseruata gratuita condonatio. Quare in hac re Patres non satis cauti fuerunt, Cumq; euentus postea ostendit talibus exemplis superstiones crescere, non ita miremur in hac re Synodum, ut uelimus illos Canones aut approbare, aut restituere. Nec propterea dissentimus à ueteri Ecclesia, retinemus articulos Synodi de dogmatibus, quæ proprie ad Ecclesiam pertinent. Cetera, quæ sunt extra uel contra uerbum Dei, non pertinent ad Ecclesiam.

Anno Domini 383. Constantinopolitana Synodus à Theodosio cōuocata est, in qua præcipue fuit Episcopus Constantinopolitanus, controuersia Synodica grauis dijudicata est de Spiritu sancto, quod sit persona procedens à Patre & Filio, & si nauit eum Deus, & recte damnati sunt Eunomius & alij nomium. qui contrarium senserant. Sunt & politica quedam ordinata, ne Episcopi in alienis Diocesisibus aliquid admistrarent.

Anno

PHILIP. MELANTH.

Anno 433. Ephesina Synodus conuoca Ephesina
ta est à iuniore Theodosio, in qua præfuit Cy- Synodus
ryllus Alexandrinus. Hæc Synodus recte dam- damnauit
nauit Nestorium, qui negabat in Christo unum Nestoriū.
esse uerbum humanæ naturæ, substantiali unio-
ne, sed tantum adesse uerbum, & inhabitare in
humana natura, uelut hospitem in domicilio, ut
ibi esset efficax.

Hæc fuit magni momenti controuersia.
Nam in Christo uere & substantialiter unitæ
sunt duæ naturæ, Nec uerum est, humanam na-
turam solam esse Christum, ac domicilium esse
uerbi assistentis. Inde urserunt pij has formas
loquendi de unitate personæ, Deum esse natum,
passum &c. Etsi autem Nestorius negabat se
cum Samosateno sentire, tamen suspicor eum re
ipsa idem sensisse, sed in speciem aliter propo-
suisse uetus delirium inuolueris tectum.

Anno 452. Chalcedonensis Synodus Chalcedo
conuocata est à Martiano Imperatore, in qua nensis Sy-
recte damnatus est Eutyches, qui negauit etiam nodus dā-
duas naturas in Christo, ac contendit ipsam uer nauit Eu-
bi naturam diuinitus missam, editam esse per tychen.

C 2 uirgmem,

DE ECCLESIA.

uirginem, nec duas esse naturas unitas, Videtur & hic renouasse delirium Samosatani, sed alio inuolucro propositum. Hoc iudicium Synodi laudandum est.

Ceterum creuerant iam in Ecclesia humanae traditiones, Ideo aliquas addidit haec Synodus uiciosas constitutiones, non de dogmatibus, sed de caeremonijs & cultibus extra scripturam, & tamen adhuc sunt uerecundiores haec constitutiones, quam aliae postea natae. In hac Synodo primum facta est constitutio, quae prohibet nuptias Monachis & uirginibus, quae uotatio nuptia fecerunt, & excommunicat tales contrahentes, quam connubia, quanquam addit mitigationem, postea primum & hoc concedi iudicio Episcopi facta est.

Verum multa politica utiliter tunc constituta sunt, ne Episcopi ipsi tenerent administrationem facultatum Ecclesiasticarum, sed ut Ecclesiae haberent Oeconomos, Ne quis plura ministeria teneret. Item, ne quis sine ministerio ordinaretur. Item, ut in singulis prouincijs Episcopi quotannis conueniant, & Synodos habeant de praesentibus Ecclesiae controuersijs.

PHILIP. MELANTH.

Hæc utilia decreta Synodorum aduersarij dissimulant, ac interim alia leuiora profecerunt, ut uideantur nobis opponere ueteris Ecclesie auctoritatem.

Fuerunt interim & aliæ Synodi, seu provinciales, seu frequentiores, in quibus conuenerunt uicinarum prouinciarum Episcopi. Talis fuit Synodus Antiochena ante Nicenam, conuocata aduersus Samosatenum, Quæ pie & recte damnauit Samosateni impietatem. Talis item fuit Synodus Gangrensis in Galatia uetus & pura, habet optima decreta contra superstitiones de coniugio, de cibis, de monachatu. Et apparet, hanc Synodum conuenisse propter Montanum, Martionem, & similes, qui illas superstitiones ualde auxerunt.

Synodus
Antioche
na dam
nauit Sa
mosateni
impietate.

Montanus
Martion.

Secutæ sunt aliæ posteriores, ut Anchirana, quæ habet hanc constitutionem memorabilem, si diaconi in ordinatione non promiserint se uicturos cœlibes, retinendi sunt in ministerijs, etiam si postea ducunt uxores, sed si promiserint, & postea tamen duxerint uxores, remouendi sunt à ministerio. Habet & alios Canones de annis pœnitentiæ periculosos & supersticiosos.

Anchira
na Syno
dus.

DE ECCLESIA.

Laodice = Laodicensis recte damnat Nouatianos, sed
na Syno = errat taxans digamos etiam laicos, iubet eos
dus dam = prius puniri, quam admittantur ad communio-
navit No nem, prohibet etiam baptismum post duas septi-
uatinos. manas quadragesimæ. Cætera politica sunt ho-
nesta, ut cum prohibet nuptias cum hæreticis.
Hæc Synodus non longo interuallo secuta est
Nicenam.

Toletana Sub Honorio Imperatore fuit Toletana
Synodus. prima Synodus, quæ continet multa capita uti-
lia de doctrina. Nam pie recenset articulos de
diuinitate & naturis Christi, & alios quosdam.
Postea quedam attexit politica, & ceremos-
nias de chrismate, & de uotis. Hæc Synodus
prohibet Diaconos euehi ad munus presbyteri,
si non abstineant à legitimis uxoribus. Item,
excommunicat parentes, qui filias uotis obliga-
tas, si nubant, parentum affectu complectantur.
item, ipsas nuptas non admittit ad communio-
nem, nisi discedentes à maritis.

Synodus Carthaginensis quinta, anno 438. hæc
Carthag. bita, prohibet Episcopis, Presbyteris & Diaco-
prohibuit nis consuetudinem legitimarum coniugum, hæc
paulatin

paulatim cumulata est prohibitio. Antea Dia- sacerdos
 conis concessa erat consuetudo cum uxoribus, tum coniu-
 ut testatur Anchyra Synodus. Postea secuta gium.
 est prohibitio. Et hæ constitutiones de coelibat-
 tu, subinde in omnibus Synodis repetuntur, & Toletana
 adduntur acerbiores pœnæ, sicut quædam To- Synodus.
 letana Synodus constituit, ut facultates mulie-
 rum uendantur, si redeant ad uiros.

Porro hæ Carthaginensis Synodus conti-
 net & aliam memorabilem constitutionem, de
 sacellis, de aris Sanctorum, ubi non sunt corpora Sacella &
 ra eorum condita. Has aras & sacella iubet are Sans
 Episcopos demoliri, aut si metuant tumultus, iu-
 Etorum.
 bet eos in concionibus populum dehortari, ne
 ad illa loca accedant. Apparet aliquos crescen-
 tem superstitionem in cultu Sanctorum uoluisse
 prohibere.

Synodus Carthaginensis anni 457.
 egit de prouocatione Episcoporum. Romanus Prouoca-
 Pontifex postulauit, ut concederetur prouoca-
 tio, ubicunq; aliquis ad Romanum prouocasset, tū Episco-
 porum.
 Idq; ut obtineret, commisit falsum, citauit com-
 mentitium decretum, quod affirmabat in eam

C 4 sententiam

DE ECCLESIA.

sententiam editum esse in Nicena Synodo. Postea ex Constantinopoli petitis exemplis deprehensa est uanitas, & repudiata petitio Romani Pontificis. Huic Synodo interfuit Augustinus. Talibus artificijs Romani Pontifices uiam sibi ad primum struxerunt. Hoc exemplum monet, ne ita miremur antiquitatem, ut eam omnibus uicijs liberemus.

Precatio Carthaginensis quarta, decretum continet de precatione & oblatione pro mortuis. **& oblatio pro mortuis.** his uerbis: Pœnitentes, qui diligenter seruauerunt Canones pœnitentiæ, si casu moriantur ante communionem, commendetur eorum memoria precationibus & oblationibus. Illa ætas nondum habebat priuatas Missas, sed tamen paulatim superstitio creuerat. Hic Canon non recipit mortuos, nisi diligenter seruatis ritibus pœnitentiæ. Item, addit morem de oblationibus.

Tractauit causam grauissimam Synodus Mileuitana, cui interfuit Augustinus, & recte **Mileuitana Synod.** defendit piam doctrinam de peccato originali, de gratia & de iustificatione. Habet & politica

PHILIP. MELANTH.

tica quædam, in quibus hæc sunt memorabilia.
Vetat prouocationem ad transmarinos Episco-
pos. Hoc decretum nunc ne Romanus quidem
Pontifex reciperet. Vetat item ab Imperatore
peti iudices non Episcopos. Id illis temporibus
congruebat, nunc esset durum. De diuortio
etiam sanxit, ne persona innocens rursus con-
trahat matrimonium, & addit petendum esse,
ut Imperator legem in eam sententiam ferat.
Id quoq; durius est. Nam Romæ Fabiola con-
traxit aliud connubium, ut apparet ex Hierony-
mo.

Ea Synodus confirmat & superstitionem
de uotis, concedit uelari uirgines ante uigesim-
um quintum annum contra ueteres canones.
Quanquam igitur de doctrina tolerabiliter
pronunciauit, tamen postea accedunt aliquæ sti-
pule & superstitiosæ cõstitutiones. Quare non
omnia Synodorũ decreta sine delectu probanda
sunt, & tamen fatendum est, pias Synodos be-
ne meritas esse, quia aliquos doctrinæ Christia-
næ articulos conseruauerunt, & de his pro-
dest tenere Synodorum & antiquitatis testimo-
nium.

C 5 DE